

Ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov (informácia pre medikov)

Zdravotnícky pracovník, ktorý vykonáva svoje povolanie, je v súlade so zákonom **povinný dbať o svoj odborný rast a sústavne sa vzdelávať**. K tomu slúži systém ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, ktorý zabezpečuje zvyšovanie alebo prehĺbovanie odbornej spôsobilosti.

Ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov sa riadi:

- Zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Nariadením Vlády SR č. 296/2010 o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností

Ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov na JLF UK v Martine organizačne zabezpečuje **Oddelenie pre ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov** v spolupráci s jednotlivými klinikami a ústavmi JLF UK, poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti – výučbovými zdravotníckymi zariadeniami a ostatnými inštitúciami.

Ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov zahŕňa:

- špecializačné štúdium na výkon špecializovaných pracovných činností,
- certifikačnú prípravu na výkon certifikovaných pracovných činností a
- sústavné vzdelávanie.

Špecializačné štúdium

Ako najobsiahlejšia forma ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov tvorí špecializačné štúdium prirodzené pokračovanie pregraduálnej prípravy. Špecializačné štúdium rozširuje vedomosti a zručnosti získané štúdiom a odbornou lekárskou praxou. Zdravotníckemu pracovníkovi toto štúdium umožní získať poznatky potrebné pre výkon špecializovaných pracovných činností a po získaní diplomu o špecializácii sa stáva špecialistom v danom odbore.

Zdravotníckeho pracovníka **zaraďuje do špecializačného štúdia** vzdelávacia ustanovizeň, ktorá získala osvedčenie o akreditácii. Zoznam akreditovaných študijných programov, v ktorých má vzdelávacia ustanovizeň oprávnenie vzdelávať, zverejňujú na svojich webových stránkach samotné vzdelávacie ustanovizne aj Ministerstvo zdravotníctva SR.

Uchádzač o zaradenie do špecializačného štúdia musí spĺňať legislatívou stanovené podmienky na výkon zdravotníckeho povolania. Podmienkou pre zaradenie uchádzača do špecializačného štúdia je **uzatvorený pracovný pomer s poskytovateľom zdravotnej starostlivosti na území Slovenskej republiky**, prípadne vlastníctvo licencie alebo povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia na území Slovenskej republiky.

Žiadosť o zaradenie zdravotníckeho pracovníka do špecializačného štúdia podáva zamestnávateľ zdravotníckeho pracovníka alebo príslušný samosprávny kraj, ak je zdravotnícky pracovník držiteľom licencie alebo povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia, na základe jeho žiadosti. Týmto sa zamestnávateľ zdravotníckeho pracovníka stáva **navrhovateľom jeho vzdelávania** (t. j. zamestnávateľ = navrhovateľ vzdelávania).

V súlade so zákonom JLF UK v Martine zaraďuje lekárov do špecializačného štúdia k 1. októbru alebo k 1. februáru príslušného kalendárneho roka; sestry zaraďuje k 1. októbru príslušného kalendárneho roka; **uvedený dátum je začiatkom špecializačného štúdia**. Dĺžka požadovanej odbornej zdravotníckej praxe pre jednotlivé špecializačné študijné odbory je stanovená v akreditovaných špecializačných študijných programoch a je v súlade s minimálnymi štandardami pre študijné programy dané platným Výnosom MZ SR. Projekty jednotlivých študijných programov a časovo-tematické plány má JLF UK v Martine zverejnené v príslušnej časti webovej stránky.

Špecializačné štúdium sa uskutočňuje v rozsahu ustanoveného týždenného pracovného času – t. j. pri plnom pracovnom úväzku; pri kratšom ako ustanovenom týždennom pracovnom čase sa dĺžka špecializačného štúdia primerane predlžuje. Zdravotná starostlivosť poskytovaná ako súčasť špecializačného štúdia zahŕňa pracovné činnosti príslušného pracoviska potrebné na získanie praktických zručností podľa akreditovaného špecializačného študijného programu, účasť zdravotníckeho pracovníka na pohotovostných službách a na špecializovaných pracovných činnostiach podľa akreditovaného špecializačného študijného programu vrátane jeho účasti na plnení povinností poskytovateľa zdravotnej starostlivosti.

Do špecializačného štúdia sa nezapočítava obdobie dočasnej pracovnej neschopnosti, materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky, pracovného voľna bez náhrady mzdy a výkonu špecializovaných pracovných činností nad rozsah ustanoveného týždenného pracovného času. **Zdravotnícky pracovník je povinný oznámiť vzdelávacej ustanovizni akékoľvek prerušenie výkonu zdravotníckeho povolania.**

Účastník špecializačného štúdia môže počas špecializačného štúdia **zmeniť vzdelávaciu ustanovizeň** a pokračovať v špecializačnom štúdiu na inej vzdelávacej ustanovizni. Sú však rozdiely medzi jednotlivými vzdelávacími ustanovizňami, čo sa týka postupu, preto v takomto prípade treba vždy kontaktovať referát alebo oddelenie na príslušnej LF, kde podajú bližšie informácie. Upozorňujeme však, že v prípade prestupu je potrebné vždy:

- vyrovnať finančné záväzky s pôvodnou vzdelávacou ustanovizňou
- prezrieť si požiadavky novej vzdelávacej ustanovizne a náplň odboru (pri prestupe si budete musieť doplniť všetko, čo chýba už podľa kritérií platných na novej ustanovizni)
- prestup v poslednom roku štúdia (pred vykonaním špecializačnej skúšky) môže byť problematický, pretože nová vzdelávacia ustanovizeň by musela garantovať celé predchádzajúce štúdium zdravotníckeho pracovníka. Z tohto dôvodu je možné, že nová ustanovizeň nebude môcť schváliť postup ku špecializačnej skúške hneď po prestupe, ale určí si tzv. vyrovnávacie obdobie, kedy bude preverená predchádzajúca príprava v odbore a odborné referencie zdravotníckeho pracovníka. Postup ku špecializačnej skúške sa môže z tohto dôvodu výrazne oddialiť.

Zdravotnícky pracovník môže so súhlasom navrhovateľa vzdelávania (zamestnávateľa) počas špecializačného štúdia požiadať **o zmenu na iný špecializačný odbor**. Zaradenie do špecializačného štúdia v príslušnom špecializačnom odbore môže vzdelávacia ustanovizeň zmeniť na iný špecializačný odbor počas štúdia najviac **jedenkrát**. Vzdelávacia ustanovizeň pri zmene zaradenia zhodnotí obsah a rozsah špecializačného štúdia v príslušnom špecializačnom odbore, do ktorého zdravotníckeho pracovníka pôvodne zaradila, a určí obsah a rozsah špecializovaných vedomostí a zručností, ktoré predstavujú rozdiel medzi minimálnymi štandardmi pre špecializačné študijné programy v príslušných špecializačných odboroch, medzi ktorými sa zmena zaradenia uskutočnila a ktoré má zdravotnícky pracovník ešte nadobudnúť.

Rezidentské štúdium

Je špecializačným štúdiom a má **identický obsah a rozsah odbornej prípravy** ako špecializačné štúdium uskutočňujúce sa mimo rezidentského štúdia. Rezidentské štúdium je **financované z prostriedkov štátneho rozpočtu** (v súlade s § 39b Zákona o poskytovateľoch č. 578/2004 Z. z. v platnom znení) a preto má svoje špecifiká:

- zaradeniu do špecializačného štúdia predchádza **informačný pohovor**, ktorým prejde každý záujemca o zaradenie do rezidentského štúdia. Jesseniova lekárska fakulta UK v Martine realizuje informačný pohovor tak, aby mohli byť zaradení do špecializačného štúdia v termínoch podľa platnej legislatívy (1. október a 1. február príslušného kalendárneho roka). Oznámenie o konaní a termíne Informačného pohovoru je zverejnené najneskôr dva týždne pred jeho konaním v príslušnej časti webstránky JLF UK;
- **špecializačné štúdium musí prebiehať len vo vybraných a MZ SR schválených (akreditovaných) výučbových zariadeniach a ambulanciách;**
- zvýšená administratívna náročnosť na dokladovanie priebehu štúdia;
- rezident **nemôže zmeniť špecializačný odbor;**
- za nedodržanie stanovených podmienok hradí rezident MZ SR pokutu v súlade bodmi 19 – 21 uvedeného paragrafu zákona.

Rezidentské štúdium sa na Slovensku aktuálne realizuje v špecializačných odboroch určených pre lekárov: pediatria, všeobecné lekárstvo, neurológia, chirurgia, kardiológia, ortopédia, vnútorné lekárstvo, detská psychiatria, urgentná medicína, anestéziológia a intenzívna medicína, rádiológia, geriatra, gynekológia a pôrodnictvo, oftalmológia, urológia, úrazová chirurgia, neonatológia, FBLR, otorinolaryngológia a klinická biochémia. Od roku 2018 sa rezidentské štúdium rozšírilo aj o špecializačné odbory určené pre sestry: anestéziológia a intenzívna starostlivosť, inštrumentovanie v operačnej sále a ošetrovateľská starostlivosť v psychiatrii. **Informácie o špecializačných odboroch, v ktorých je aktuálne možné realizovať rezidentské štúdium, sú dostupné na webových stránkach jednotlivých vzdelávacích ustanovizní. Rovnako aj zoznamy akreditovaných výučbových zariadení a ambulancií.**

Výhody rezidentského štúdia:

Pre rezidenta:

- špecializačné štúdium musí byť ukončené v dĺžke uvedenej v minimálnom štandarde pre príslušný špecializačný program (t. j. zamestnávateľ je povinný uvoľňovať rezidenta na cirkulácie);
- refundácia poplatkov za špecializačné štúdium z prostriedkov štátneho rozpočtu;
- istota zamestnania na celom území SR, ambulancie alebo ústavnej zdravotnej starostlivosti;
- povinnosť zamestnávateľa poskytovať rezidentovi pracovné voľno s náhradou mzdy na účasť na praktickej a teoretickej časti špecializačného štúdia, 2 dni na prípravu a vykonanie každej skúšky, 5 dní na prípravu a vykonania záverečnej špecializačnej skúšky;
- samostatná ambulancie prax a nezávislosť.

Pre zamestnávateľa:

- refundácia finančných prostriedkov na náhradu mzdy rezidenta z prostriedkov štátneho rozpočtu;
- možnosť doplnenia chýbajúceho počtu lekárov prakticky takmer bez nákladov;
- zastabilizovanie absolventa rezidentského programu – špecialistu vo svojom zdravotníckom zariadení.

REZIDENTSKÉ ŠTÚDIUM

spoľahlivá budúcnosť

Povinnosti rezidenta po ukončení štúdia:

- do šiestich mesiacov od úspešného absolvovania špecializačnej skúšky požiadať o vydanie povolenia v špecializačnom odbore, v ktorom úspešne ukončil rezidentské štúdium a do 12 mesiacov od úspešného absolvovania špecializačnej skúšky začať vykonávať špecializované pracovné činnosti vo vlastnej ambulancii alebo do troch mesiacov od úspešného absolvovania špecializačnej skúšky začať vykonávať špecializované pracovné činnosti v pracovnoprávnom vzťahu.
- po skončení štúdia poskytovať zdravotnú starostlivosť na území SR najmenej 5 rokov počas 7 rokov na úväzok 1,00 alebo 5 rokovo počas 10 rokov na 0,5 úväzok.
- oznámiť ministerstvu zdravotníctva do 30 dní od začatia poskytovania zdravotnej starostlivosti údaje potrebné pre overenie splnenia vyššie uvedených kritérií a bezodkladne každú zmenu týchto údajov

Pokuty pri nedodržaní stanovených podmienok:

- Ak sa rezident neprihlásil na špecializačnú skúšku do 14 dní od splnenia podmienok pre príslušný špecializačný program alebo úspešne neukončil rezidentské štúdium špecializačnou skúškou najneskôr v opravnom termíne, je povinný uhradiť ministerstvu zdravotníctva 5 000 eur za každý začatý rok rezidentského štúdia.
- Ak zdravotnícky pracovník, ktorý po úspešnom ukončení rezidentského štúdia nezačal poskytovať zdravotnú starostlivosť do troch mesiacov od úspešného absolvovania špecializačnej skúšky v pracovnoprávnom vzťahu., je povinný uhradiť ministerstvu zdravotníctva 5 000 eur za každý rok rezidentského štúdia.
- Ak zdravotnícky pracovník, ktorý po úspešnom ukončení rezidentského štúdia neposkytoval zdravotnú starostlivosť podľa odseku 13 písm. b) alebo odseku 23 písm. a), je povinný uhradiť ministerstvu zdravotníctva 5 000 eur za každý rok, v ktorom neposkytoval zdravotnú starostlivosť podľa odseku 13 písm. b) alebo odseku 23 písm. a).
- Ak zamestnávateľ neumožní rezidentovi absolvovať rezidentské štúdium podľa odseku 11 písm. c), je povinný uhradiť ministerstvu zdravotníctva 5 000 eur za každý začatý rok rezidentského štúdia.

Ďalšie informačné zdroje:

<https://www.health.gov.sk/?zoznam-akreditovanych-studijnych-programov-dalsieho-vzdelavania-zdravotnickych-pracovnikov>

<https://www.ifmed.uniba.sk/studium/dalsie-vzdelavanie-zdravotnickych-pracovnikov/>

<https://www.ifmed.uniba.sk/studium/rezidentske-studium/>

<https://www.health.gov.sk/?rezidenti>